

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četrlet leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrlet leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 25. rožnika 1869.

List 26.

Papežovo pisanje do katoliške družbe na Kranjskem.

Dilectis filiis

**Guilielmo Comiti Wurmbrand Praesidi et Sociis
Sodalitatis Catholicae Carnioliae Labaci.**

Pius P. P. IX.

Dilecti Filii, Salutem et Apostolicam Benedictionem!

Quae sit eximia vestra erga Nos, et hanc Apostolicam Sedem pietas et observantia, quam libentissime agnovimus ex Literis ad nos datis, cum quinquagesimus anniversarius appropinquaret dies, quo primitus divinum Sacrificium obtulimus Deo. Eisdem enim Literis, Dilecti Filii, Nobis vel maxime congratulamini, ac simul profiteri laetamini, nihil vobis potius esse posse, quam summa Nobis et huic Petri Cathedrae fide, devotione et reverentia firmiter adhaerescere, fervidasque sine intermissione Deo adhibere preces pro Nostra incolumitate, prosperitate et pace, et pro optatissimo Sanctae Matris Ecclesiae triumpho ac libertate. Non potuimus non vehementer delectari hisce egregiis vestris significationibus, quae omni laude dignae luculenter ostendunt, quanta religione animati estis. Dum vero gratissimi animi Nostri sensus Vobis declaramus ac testamur, bonorum omnium largitorem Deum humiliter et impense precamur, ut fausta quaeque ac salutaria Vobis tribuat, ac divinae suae gratiae abundantiam concedat. Vos autem, Dilecti Filii, summopere hortamur, ut quantum in Vobis est, sub vestri Antistitis ductu catholicae Ecclesiae causam hisce praesertim asperimis christianae civilisque reipublicae temporibus fortiter tueri et defendere velitis. Denique coelestium omnium munerum auspiciis et praecipuae paternae Nostrae in Vos caritatis pignus Apostolicam Benedictionem toto cordis affectu Vobis ipsis, Dilecti Filii, peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 13. Maii Anno 1869.
Pontificatus Nostri Anno Vicesimotertio.

Pius P. P. IX.

Protest kranjske duhovšine.

Prevzvišeni gospod!

Po časnikih se je razglasila spomenica, ki jo je poslal ljubljanski mestni odbor slavnim c. kr. ministerstvom notranjih zadev, pravosodja, nauka in deželne brambe gledé obžalovanja vrednih dogodkov, ki so se versili 23. maj. t. l. v ljubljanski okolici in tudi v mestu.

Po pravici se je zavzela vsa dežela, ko je izvedila iz te spomenice, da prvi in glavni vzrok vsih v njej naštetih nerodnost je vedenje duhovščine. Ako ljubljanski „Tagblatt“, ki je boje organ tukajšnjega konstitu-

Ljubljenim sinovom

**Viljem-u gr. Wurmbrand-u predsedniku in udom katoliške
družbe na Kranjskem v Ljubljani.**

Pij Papež IX.

Dragi sinovi! Pozdrav in blagoslov apostolski!

Iz pisma, ki ste Nam ga poslali k petdeseti obletnici Naše nove maše, smo z velikim veseljem razvidili, kolika je Vaša vdanost, koliko spoštovanje do Nas in do le-tega Sedeža apostolskega. V tem pismu Nam sporočate, dragi sinovi! priserčno vošilo, pa tudi radostno zagotavljate, da Vam ni nič bolj na sercu, kakor s terdno vero in spoštljivo vdanostjo stanovitno držati se Nas in Sedeža sv. Petra, ter neprenehoma goreče moliti za Naš blagor, pospéh in srečo, za prezaželeno zmago in svobodo Matere sv. cerkve. Navdajale so nas s silnim veseljem te prelepe vošila, ki so vse hvale vredne in jasno kažejo, kolika vernost Vas pozivlja. Razodevaje in zagotavlja Vam občutke preserčne zahvale, pa ponižno in živo prosimo Boga, naj Vam On, daritelj vsega dobrega, vsakoršno srečo, blagor in božjo milost obilno deli. Vas pa, dragi sinovi! prav posebno opominjamo, prizadevajte si, kolikor Vam je mogoče, pod vodstvom vikšega svojega Pastirja, sosebnost v današnjih za Cerkev in državo hudih časih, krepko varovati in braniti reč Cerkve katoliške. Slednjič Vam, dragi sinovi! z vso ljubeznijo in iz vsega serca apostolski blagoslov podelimo, ki naj bo zagotovilo in zastava nebeških blagrov, pa znamenje sosebnosti ljubezni Naše do Vas.

V Rimu pri sv. Petru 13. maja 1869, v 23. letu Našega papeževanja.

Pij papež IX.

cijonelnega društva, ne poliva le neprenehoma vsega, kar je našemu narodu drago, čestito in sveto, s skelečim lugom zasmehovanja in zaničevanja, temuč še posebno duhovščino obrekuje in černi z vsakoršnimi sovražnimi iznajdbami vse napak obračaje, bi se morda dale še zamolčati take blodnje časniške razposajenosti, ker je navadno zastoj vsako odbijanje zoper njega.

Vse kaj družega pa je, ako odbor glavnega mesta proklinjevalno streló zaničevanja spušča na duhovščino. Od skupščine 30 razumnih mož se smé po pravici pričakovati, da stori tak korak, kakoršen je pošiljatev spomenice štirim slavnim c. kr. ministerstvom, le po zre-

lem premisliku in še le tedaj, ko se je na tanko o tem posvetovala. Če pa brezozirno obsodi ves stan, ki je skoz stoletja med prvimi podpiral steber nravnega in družbinskega reda, ga celo ovaja in toži pred slavno c. kr. vlado in javnim mnenjem, da se pregreša zoper družbinski red in da zmetuje postave, se taka obsodba nikakor ne more prezirati. Ko bi na tako neprizanesljivo teptanje duhovščina molčala, bilo bi to toliko, kakor tla spod sebe prepustiti in pregrešiti se zoper svete dolžnosti, ktere ima do sebe in do vernikov. Zatoraj se derznejšo prespóštljivo podpisani to spomenico Vaši Vzvišenosti predložiti, da blagovolite obzir imeti na njo.

Mestni odbor toži duhovščino, da ne spozna svojega poklica za podučevanje in dušno odgojevanje ljudstva. Kakor je ošupna ta pripoznava od one strani, od ktere bi se je nar manj nadjali, da je duhovščina poklicana, biti ljudstvu učiteljica in dušna odgojiteljica; kakor je všečna v tej pripoznavi izrečena priterditev, da ima duhovščina pri ljudskih učilnicah in odgojilnicah nar važniši delež: tako odločno se mora ta neslišana zatožba vsega stanú zavrniti kot djanje vpijoče krivice.

Gotovo res, gojiti v ljudstvu kerščansko nravnost in poštenost, ga zmiraj bolj olikovati in izobraževati v vsem vedstvu, ki spada v njegovo okrožje, z eno besedo: naraven napredek — to je bila naloga, ktero je duhovščina od nekdanj skušala pri ljudstvu spolnovati in jo še skuša. Na to merijo njene pridige, njeni kerščanski nauki za odrastle in za otroke, njeno podučevanje v šoli in drugo občevanje z onimi, ki so njeni skerbi zročeni. Tisuč prič bo vsaki dan pripravljenih pričati zvestobo, s ktero se je duhovščina odlikovala v tem svojem delokrogu, pričati dobro ime, ki si ga je pridobila in vterdila še daleč zunaj mej domače škofije. Njej se ni bati, da bi jo kdo na laž stavil, če terdi, da je ona prva odperla pot izobraževanju slovenskega ljudstva. Izmed ljudstva izrastla, med njim živi in zatoraj dobro pozna njegove vsakoršne potrebe in nadloge, zato naravni nagon serca vелеva darovati vse svoje moči pospeševanju dušnega in telesnega blagostanja taistega ljudstva. Duhovščina ravno je prva resno likati začela ljudski jezik, v katerem edino ima narod sredstva za omiko in napredek. Ona ravno je že zdavnaj, preden so bile redne šole, ljudstvo brati učila, mu zidala šole, napravljala toliko šolskih zalóg, imela zasebne šole. Duhovščina — ona skerbi za napravo in razširjatev vsakoverstnih ljudskih spisov; privablja s svojim vplivom tisuč udov k Mohorjevi družbi, ktera je ravno v ta namen vstanovljena, ona s tem, da brati veli, poblažuje versko in nravsko čutilo, kakor tudi pristojno zunanje vedenje; ona pa tudi ob enem pospešuje časni blagor ljudstva, ker mu nanzanuje vire, iz kterih si more zajemati poduka v raznih gospodarskih oddelkih. Naj le pošlje mestni odbor svoje poročnike med ljudstvo; lahko mu bodo povedali, kako duhovščina pospešuje sadjorejo, napravljaje drevesnice, posebno pa svilstvo zasajaje murbinih drevés, vinstvo v rabo jemaje zlahtnih tert, kako obdelovaje puste tla spodbada ljudstvo k enakim poskušnjam in s tem po svoji moči pomaga lajšati bitko osodo. Gotovo iz dna serca neradi govorimo o lastnih zaslugah. Le brezmérno dolženje mestnega odbora nas je prisililo, da jih nismo zamolčali. Sicer sami dobro sprevidimo, da še nikakor svoje naloge nismo doveršili, in da imamo še lep kos dela pred seboj, kterege se pa ne branimo, temuč truditi se hočemo, da ga z Božjo pomočjo dokončamo. Tudi nam še na misel ne pride, da bi prezirali unstranske zasluge, ki so si jih drugi za narodno omiko pridobili; vendar pa menimo, da brez žaljenja onih, ki so prijazni pravemu napredku našega naroda, smemo ponosno pred mestni odbor stopiti in ga vprašati, če se more kak stan v delavnosti za ljudsko omiko in na-

predek z našim meriti. Posluževaje se tiskarstva in zasebno občevasje z verniki je sijajno delala duhovščina za ta namen, in da bi ga dosegla, ni nikdar vedoma rabila pripomočkov postavno prepovedanih. Nasproti takovim radovoljnim darežljivostim se ne sramuje mestni odbor, duhovščine v očéh kerščanske srenje, pred slavno vlado in v javnem mnenju sploh dolžiti, češ, da „ona, ne da bi s kerščansko ljubeznijo in z zgledom kerščanskega terpljenja v okom prišla neutajljivi sirovosti serc in zanašanju na telesno moč, svoj zdatni vpliv velikrat ravno v nasprotno stran obrača.“ V takem očitaniu ni ne duha ne sluha pravičnosti. Če bi kdor si bodi izmed nas v tem času, ko moramo vedno na vse strani oboroženi biti proti naj strupenejšim pušicam obrekovanja, zasmehevanja in zaničevanja, varovaje nar svetejšo nedotakljive lastnine človeštva, če bi v tej brambi kteri kako veljavno postavu prelomil, sej nismo izven postave in ne nad postavu, tudi ne zahtevamo izjeme zase: mestni odbor naj le duhovskega prestopnika postav brez ozira naznani pri dotični gosposki, da se po sodnijski preiskavi resnica prav poizvé in postavam zadosti.

„Mešaje politiko v verstvo,“ pravi mestni zbor, „bega duhovščina zdravega in vernega duha ljudstva in jemlje pod ščit duhovske mogočnosti razdraženo počenjanje njegovo.“ V vstavno vladani državi že mora tako biti, da se vsak državlján več ali manj zaplete v politično gibanje. Ali hoče edino duhovnu, ki je tudi avstrijski državlján, ki tudi davke plačuje, zabranjeno biti, da bi lastnega političnega mnenja ne gojil? Ali se bo le duhovnu v hudodelstvo šteló to, kar si vsak misleči v pravico lasti? Ali bo le njega preganjanje zadelo, če hoče postavno vživati vstavne pravice? Kdo ga smé tožiti, dokler dela med mejami postave? Če je te prestopil, naj se dokaže; če pa mestni zbor nima terdnih dokazov v rokah, vtisnjen je neizbrisljiv madež obrekovanja njegovi terditvi, da duhovščina vtikaje politiko med verstvo bega zdravega in vernega duha ljudstva, jemlje pod ščit duhovske mogočnosti razburjeno počenjanje njegovo, in da namerja podivjčiti ljudstvo.

Res, veren je duh našega ljudstva; z nerazrušljivo ljubeznijo je vdano kerščanstvu in cerkvi, nobena stvar mu ne more iztergati tega nar dragocenejšega bisera, prepričano je, da zanj v nobeni človeški naredbi ne najde nadomestila. Tako verno prepričanje gojiti in ž njim ohraniti ubogemu ljudstvu edino zdatno žolazilo, edino zanesljivo sidro upanja v tem težavnem življenji, šteje si duhovščina v nar svetejši dolžnost in je terdne volje njej v vseh okiliščinah, pri vsaki vstavi neomahljivo zvesta ostati. Tudi zdrav je duh našega ljudstva; dobro čuti, česa mu je potreba; prav dobro zná prevdariti, kje so pravi in odkritoserčni njegovi prijatelji, kam se mu je zaupljivo obračati. Duhovščini še treba ni mešati politiko v verstvo; z nar milejšimi dokazi vdanosti oklepa se še zmiraj ljudstvo duhovnih pastirjev, in dokler mu bodemo mi v milih in nemilih dnéh z vdano ljubeznijo stali na strani, za njegovo napredovanje in izobraževanje darežljivo skerbati, bo pri nas sveta in poduka iskalo in vse umetne zapeljivosti ne bodo mogle zbegati njegovega zdravega duha.

Čudno, da imajo, kakor se kaže, veljaki konstitucionalnega društva še zmiraj toliko groze in strahú pred „mogočnostjo“ duhovnov. Nismo ošabni na to mogočnost, čutimo marveč živo svojo nezmožnost in nam je le hudo pri sercu, da nimamo bolj zdatnih sredstev pomagati ljudstvu, da bi hitreje dospelo na ono stopnjo napredka in izobraženosti, ktero doseči je sposobno.

Spomenica mestnega zbora pravi: „duhovska mogočnost“ služi le tujim namembam in se le prevečkrat odteguje očem postave. Prav res, duhovska mogočnost služi namembam, ki so morebiti tuje serčnemu mnenju

mestnega zbora, toda prav lastne naj dražim zadevam našega ljudstva. Ona nič družega ne namerja, razun da si ljudstvo nepokvarjene ohrani posebnosti, ktere mu je Bog podaril, in da z njihovo pomočjo vzraste do popolnoma dozorele močatosti Kristusove, da bi ostalo vdano svojemu Bogu in avstrijski vladarski hiši, ne pa, da bi se mu poropale one posebnosti in ga nasprotniki zavirali ali pa celo ustavili na potu napredka. Če pa duhovščina tako dela, ne boji se očesa postave in se ga tudi nima za kaj bati. Postavimo pa, da bi tudi hotla skrivati kako zlobno počenjanje pred očesom postave, razvidi se ravno iz one spomenice, da ga bi prežečemu očesu mestnega zbora nikakor ne mogla skriti. Zakaj se mestni zbor bolj čversto na noge ne postavi, sej ima vendar pri rokah policijsko moč? zakaj ne izročuje postavolomne duhovščine sodnijskim razsodbam? Če ima mestni zbor zavidovanja malo vredni pogum ovajati duhovščino pred visoko vlado in pred javnim mnenjem, naj ima tudi serčnost na sodišči dokaze teh dolženj naštetih, ker se drugač ne le pred vsim mestom, ktero zastopa, ampak tudi pred vso deželo osramoti, da je joj! in poslednjo trohico zaupanja zgubi.

Če nadalje sledimo spomenici, moramo nehoté milovati skoraj otročji strah pred duhovščino, kteri je mestni zbor tako daleč gnal, da je namestniku c. k. vlade, visokorodnemu gospodu deželnemu predsedniku očitoval, da „nepogojnemu gospodovanju duhovstva v šoli postavno narejeni jez še zdaj ni postavljen.“ Čudno, kaj mestni zbor ne vé, da nimamo še postave o šolskem nadzorništvu? Ali mu je še zdaj neznan, da, ker ni še take postave, ima tudi v naši deželi moč razglas 10. svečana t. l.? Ali ni nar višje vodstvo ljudske šole čisto v rokah vlade? Ali ni knezoškofijskemu konzistoriju šolsko opravilstvo čisto odvzeto? Ali niso vsi okrajni dekani brez razločka čisto odstavljeni od šolskega nadzorovanja? Ali žali mar kako postavo, če duhovni učé kerščanski nauk v šoli, če vodijo duhovni še zdaj kot kateheti ali vodji glavne šole, ali če so šajmoštri, dokler ni nove vredbe šolskega nadzorništva, še na čelu ljudskih šol? Ktero postavo žali deželni predsednik, če pokliče zarad vredbe ljudske šole tudi dva duhovna v svoje svetovavstvo? Kje je postava, ki zahteva tako ločenje šole od cerkve, da bi se njej duhovščina še bližati ne smela? V oziru na govor, kterege je Vaša Vzvišenost imela 31. sušca preteklega leta v gosposki zbornici, menimo biti zagotovljeni, da take ločitve tudi visoka vlada nima v mislih. Če pa mestni zbor naravnost pravi, da duhovščina s svojim vplivom šolo kvari, moramo ga zaverniti, da je to v neodpuštljivi vétrenosti izbleknjena terditev brez kake veljave, dokler ne razglasi svetu svoje omenjene skušenosti v tej zadevi.

Če je sicer tudi nedokazano, sumljíčljivo in obrekajoče krivičenje mestnega zbora zoper duhovščino vzbudilo pravično nejevoljo v sercu vseh, kterim je še kaj mar za pravičnost in spodobnost; pripoznavamo vendar očitno, da smo zadovoljni, če se proti duhovščini tako ravna, kakor se priporoča visoki vladi. „Nad delavnostjo duhovnov na leci in v šoli,“ tako hoče mestni zbor, „mora se ostro čuti in vsakemu prestopku nasproti ravnati z vso ostroostjo postave.“ Dobro tako; po vseh far-nih cerkvah so redno vsako nedeljo in vsaki praznik pridige. To je naše poslanje, in gorje nam, če ga ne zveršujemo. Neizrečeno nas bo veselilo, ako se vsi mestni svetovavci določijo posamezno in skupno (in corpore) toliko pridig hoditi poslušat, kolikor je naj več moč. Nam veljá povelje Gospodovo: Kar sem vam govoril na uho, oznanujte s stréh. Čem pogostejše in zvestejše nas bodo poslušali, tem manj se nam je bati, da bi kdo vzrok imel sumničiti naše pošteno mišljenje. Še celo upanje nam bode zasijalo, da bo beseda Gospodova

skoz zunanje uho segla do notranjega sluha in tako pokazala svojo prestvarljivo moč, da se v resnici poverne zaželeni mir v mesto in deželo, in se pri nas vseli ona vsem prijetna prostost, v kteri se godi vsakemu pravica in za vse veljá enaka postava.

V Ljubljani 8. rožnika 1869.

Sledé podpisi duhovščine iz vse škofije.

Očenaš.

Očenaš je 1. molitev Gospoda vsih gospodov, Kralja, vsih kraljev, ter naj bi sveti očenaš molili in prav premišljevali vsako jutro vsi — gospodje: cesarji, kralji, vojvodi, knezi, ministri, poglavarji, župani, svetovavci, vse šole in družbe, vstavi, vsi dohtarji, profesorji, učitelji; pa tudi vsi negospodje: kmetje, hlapci, dekle, obertniki in njih pomagaci, vsi rokodelci in dninarji. Kako lepo in koristno bi bilo, ko bi vsi stanovi od cesarja do zadnjega podložnika vsak dan vsi pobožno sv. očenaš molili in premišljevali.

2. Očenaš zapopade v sebi za vse stanove — nar viši učenost, modrost ali filosofijo, edino narodno gospodarstvo, edino pravno in resnično politiko.

3. Naj bi vsi stanovi vsak dan pobožno očenaš molili in premišljevali:

Očenaš, kteri si v nebesih!

Ali mar ni to pravo bratinstvo? prava enakost? Ako imamo vsi enega očeta, enega roditelja, smo vsi enaki in bratje, bodimo si stanú kterege koli.

Posvečeno bodi tvoje ime!

To je: naj bi vsi ljudje spoznali Boga, njegove lastnosti in popolnosti, ga posnemali, kar in kolikor je človeku mogoče, pa častili, molili in mu služili! — Boga čez dalje bolje spoznavati, častiti, moliti, mu služiti, se od zmote in greha k resnici in dobremu obrniti, je gotovo nar viši učenost, modrost, edinoprava filozofija... „To je večno življenje, da spoznajo tebe, in kterege si poslal,“ govori večna resnica pri Janezu 17, 3.

Pridi k nam tvoje kraljestvo!

Božje kraljestvo na zemlji je sveta katoliška cerkev — je resnica, pravica, ljubezen, čednost, milost, pravi red, prava svoboda, pravi mir.

Zunej Božjega kraljestva je satanovo kraljestvo: zmota, laž, krivica, zavid, razuzdanost, nered, nepokoj; ljudstva se begajo, spridujejo, odirajo, tirajo, ubožujejo, ukončujejo.

Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih tako na zemlji!

Res, volja Božja naj se zgodi. Božja volja je božja vstava ali statut, božja naredba, po kteri se imajo vravnati in dajati vse postave, zapovedi, povelja, okrožnice in razpisi.

Povzdiga se ljudsko samooblastje, — volja ljudstva, — volja zborov, — volja zbornic; toda volja Božja je svet stvarila, ga ohranjuje, vlada, oblagruje in strahuje, ki je vsegamogočna, sveta, pravična. Volja ljudstev, zborov... ni sveta stvarila, ga ne more ohraniti, vladati, osrečiti, ker ni dovolj mogočna, modra, pravična. — Torej: zgodi se Božja volja in Božja volja bodi volja ljudstev, zborov.

Daj nam danes naš vsakdanji kruh!

To je edinopravo narodno gospodarstvo — naciional-ekonomija, da si vsakdo po svojem stanu, v kterem je, s potom in trudom svoj kruh služi, ne zeva in ne sega po kruhu družih ljudi, družih stanov, po kruhu cerkve, samostanov, kakor sedanji lačni lahuni, puntarski

Španjoli in prekucuhuni vsi. Naj lepše diši in naj bolje tekne kruh, ki si ga človek z grenkimi žulji prisluškuje.

Bog je že od začetka vstanovil različne dela, opravila in dolžnosti, in tem stanovom, opravičeno, delom primerni kruh ali živež, ter naj je vsakdo s svojim stanom zadovoljen, v katerega ga je Bog postavil, naj po dobrotah drugih stanov ne hrepeni, zakaj, če ima kak stan boljši kruh, ima pa druge pritežnosti, zlasti pa veliko pritežnost se zveličati. Naj tedaj vsak dela in dolžnosti svojega stanú zvesto spolnuje, pa pobožno moli: Daj nam danes naš vsakdanji kruh! kateri je le tako „naš“, da si ga pošteno zaslužimo, da se trudimo in delamo z roko ali glavo, kakor je naš stan, ne pa z goljufijo, odertijo, tatvino, ropom, zvijačami, ali z brezpotrebno nadleganjem družin. V teh besedah in molitvi: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh,“ je temelito in zmagavno obsojen in overžen dandanašnji komunizem, ki je tisto prazno bledenje in mnenje: vsem ljudem gre enak stan, enako delo, zaslužnje, posestvo in vžitek, kar pa še nikdar ni bilo — in ne more biti.

Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpušamo svojim dolžnikom!

To je prava tolerancija — potrpnost in spravljivost, da vsi od prvega do zadnjega Boga prosimo, da nam razžaljenja in zadolženja odpusti, pa da tudi mi zavolj Boga radi razžaljenja in zadolženja odpušamo. To je prava tolerancija, ne pa prostost greha, zmote, laži, zvijačnosti.

In nas ne vpelji v skušnjava.

To je naj potrebniji prošnja otrokova do Očeta; ne dopusti nas v skušnjava sedanjih časov: v skušnjava mlačnosti do cerkve in vere zavoljo mesenega poželenja in posvetnega veselja, pa iz napuha in lakomnosti, da bi svetu dopadli in malo njegovega medu ne zapadli. Ne pelji nas v skušnjava mednarodnega sovraštva, temuč daj nam vsim duha sprave, pravnosti in pravičnosti, duha sterpljivosti med seboj.

„Temuč reši nas hudega.“

Reši nas sedanjih preprirov; reši nas zapeljivosti po brezbožnem tisku, reši nas zoperverskega duha, verske zanemarjenosti; reši nas pozabljenosti na prihodnje življenje. Reši mladino lahkomišljenosti, duha preprirov in pobojev, upornosti zoper starše in višji, strupljive mesenosti in kužne zapeljivosti. Reši nas vsih naglavnih in v nebo vpijočih grehov; reši nas oterpnjenosti do lepega opominovanja in vsih grehov zoper sv. Duha; reši nas svetovanja v greh in vsih tujih grehov.

Ta molitvica je resnično politično djanje, je politika nad vse vstave in vstavne poročstva na svetu.

4. Ljudstvom bi se vse bolj po sreči obnašale njih vstave, vstavni in odgovorni ministri, državni in deželni zbori, ko bi vladarji, poglavarji in ljudstva vsako jutro pobožno očenaš molili in ga dobro premišljevali. Vladarjem bi ne bilo treba toliko ječ, zapornic, policij, kaznovavnic, norišnic, ko bi ljudstva vsako jutro „Gospodovo molitev“ prav v duhu in v resnici molile in si za to, kar prosijo, v resnici in v djanji prizadevale. Gospod nas je učil, molimo in prosimo, pa gotovo se nam bo dalo.

J. Kl.

Čertice iz življenja sv. Očeta Pija IX.

(Spisuje A. Zakotkarjev.)

S takim očetovskim ravnanjem si je popolnoma prisvojil serca vsih vernih in novica, da bodo morali tega tako ljubeznivega pastirja zgubiti, je vse tako prestrašila, da so nar imenitniši iz mesta neutegoma hiteli v Rim tedanjega papeža Gregorja XVI prosit, naj bi se jim vendar ne jemal tako priljubljeni in skerbni škof.

Ostal jim je za zmiraj v tako živem spominu, da še dandanašnji, ko je že 36 let minilo od takrat, vedo veliko lepega in spodbudljivega pripovedovati o njegovi priserčni priprostosti, o njegovi darežljivi ljubezni in usmiljenosti. Kdor je bil žalosten, pri njem je gotovo tolažbo zadobil; kogar je revščina in stiska terla, kar k njemu se je zatekel in gotovo mu je bilo pomagano. Zato je bila pa tudi njegova blagajnica na suhem, in škofov zvesti služabnik mu je to napako pogostoma očital. Ali tudi to je bila napaka, katero je imelo brez števila svetnikov, katere se Pij IX še zdaj niso znebili in se je ne bodo. Izmed mnogih tacihi prigodljivejv naj le še tega spomnim, ki je na več krajih popisano. Enkrat pride k njemu uboga stara ženska in se mu vsa objokana k nogam verže ter prosi, naj ji pomaga, ker že dva dni nimajo njeni otroci kaj vgrizniti. Pa ravno ta dan se je bilo primerilo, da je bila njegova blagajnica popolnoma prazna. Zastonj je iskal po žepih, zastonj stikal po miznicah: nikjer ni bilo nič. Kaj je storiti? O, ljubezen, tista ljubezen, ki sv. Pavel pravi, da je iznajdljiva, si zna tudi v tem skrajnem položaji hitro pomagati! Precej mu v glavo šine misel, sej nima le samo denar cene, tudi kaka druga reč še kaj verže; in pri tej priči zgrabi dva sreberna svečnika ter ji podá objokani revici rekoč: „Prav res nimam nobenega bajoka, pa za zdajle to-le zastavite, boste že dobili, česar potrebujete. Poznej bom pa zastavljena svečnika že sam rešil. Le toliko skerbite, da boste prejemnico meni, samo meni, oddali.“ — Uboga žena se je od veselja zjokala in letela k zlatarju, ki ji je dal nekoliko škudov, in od tod gre k peku ne vedé, da jo zalazvajo. Drugi dan je Mastaj zastonj pričakuje. Bilo je to ravno pred odhodom v Imolo, kamor je bil prestavljen, in bil je sam nekako v skerbéh, kako se bo zgovoril svojemu služabniku, ki je pri pospravljanji gotovo zgrešil svetlih svečnikov. Kmalu je prišlo iz Spolete od sodnije pisanje za njim, da je v škofiji srebern svečnik ukraden, da ga je ukradla neka beračica, pri kateri so še sprejemnico našli, ko so jo zaperli. Da je to častitega škofa močno osupnilo in speklo, si lahko mislimo, in skoraj nejevoljno odgovori: „Tisti tat sem jaz sam, pa naj mene zaprejo!“ Uboga žena se je v serce zasmilila blagemu pastirju in na novo je bila obdarovana. Kaj ne, da se še nobena obsodba ni tako lepo iztekla?

Komaj si je bil Mastaj svoj sedež v Spoleti popolnoma vterdil, komaj razdražene stranke potolažil in vsih serca si prisvojil, že je moral zapustiti to mesto. Ni mu bilo dano v miru pasti v ljubezni združene ovčice, katere je v viharjih časih tako hrabro branil volkov. Prestavljen je bil namreč nenadoma l. 1832 za višega škofa v Imolo, v kljub vsem prošnjam in solzam njegovih vernih podložnikov. Je pa tudi Imola, kjer je bilo še več prepirljivih prekucuhov, živo potrebovala tacega previdnega in stanovitnega pastirja!

Ker je pa imel še v Spoleti marsikaj poravnati, se je še le na pepelnico 1833 v Imolo preselil. Brez števila ljudstva je stalo pri vhodu mesta, da so vidili in pozdravili svojega novega pastirja ter sprejeli njegov sv. blagoslov. Perva pot, se vé, je bila v stolno cerkev, kjer je slovesno zasedel svoj novi sedež, potem pa precej na prižnici v krasnem govoru pojasnil žalostni stan tega mesta in tudi upanje izrekel, da z Božjo in dobrihi ljudi pomočjo se bo dalo tukaj s časom še veliko zboljšati. Globoko do serca so segle njegove perve besede vsej zbrani množici, ki ni bila vajena viditi pridigarja vsega v škofovski obleki. Od ust do ust se je razlegalo in slavilo ime Mastajevo! —

Perva in naj silniši skerb škofova je bila, da je zboljšal bogoslovne šole, ki so bile sem ter tje preveč zanemarjene, in podpiral je revne bogoslovce, da bi tako

po novoposvečenih duhovščino zmiraj bolj poblašil. Pa tudi druge duhovne, ki so bili že v službi, je iz vseh krajev po dvakrat na leto vabil k duhovnim vajam, da bi se prav vneli za svoj visoki poklic in tisto ljubezen do Boga in bližnjega zmiraj globokeje v serce sprejemali, ktere je on sam ves gorel in vsm živ zgled bil.

Druge vernike pa je s tem hotel zbuditi iz dušnega spanja in jih vneti za čednost in pobožnost, da je v razna mesta in kraje svoje škofije pošiljal misijonarje — marljive jezuite. — Kakor ves čas njegovega delanja, so mu bili tudi tukaj še posebno na sercu ubogi osamelci otročiči, zanikarni mladi postopači in za-verženi berači obojega spola, kateri so po očitnih krajih ljudi nadlegovali in povsod kazali svojo dušno in telesno revščino. Trinajst let je bil v Imoli za škofa, pa vsako leto je več kakor štirideset taci dečkov in deklic preskerbel z obleko, živežem, stanovanjem in podukom. Pa še koliko drugim solze posušil!

Z ne manjši ljubeznijo in poterpežljivostjo je obče-val Mastaj z liberalci, katerih se v njegovem mestu ni manjkalo, z enakim namenom, kakor nekdanj Božji Zve-ličar, zgled vsih cerkvenih pastirjev, s farizeji in očit-nimi grešniki, ker je dobro vedil, da taki se dajo naj težje spreobrniti, in da pri njih je posebne previdnosti treba. Sej bil je sam tudi prostejših misli in je ljubil napredek, se vé, da le pravi napredek, napredek v keršansko ka-toliškem duhu. Zato so ga tudi preradi sumičili oni, ki se samoglavno deržijo v resnici zastarelih misli in naprav. Se vé, da je govorjenje le o nebistvenih rečeh, in ne o verskih resnicah. Ali tako sumičenje in natol-cevanje je bilo ravno tako krivično, kakor nekdanj dolženje Jezusovih sovražnikov, češ, da z grešniki je.

Ob kratkem: Janez Mastaj Fereti se je povsod višim in nižim tako priljubil, da je v Rimu in Imoli bila radost občina in nepopisljivo živa, ko je bil l. 1842 od papeža Gregorja XVI izvoljen za kardinala z imenom cerkve ss. Petra in Marcelina. Pa ko je bila s to častjo združena slovesnost končana, se precej verne spet med svoje ljubljene ovčice v Imolo, skoraj tako, kakor bi se mu ne bilo nič posebnega zgodilo. Vse čestitanje, razsvitljevanje mesta, slavlne pesmi in ljudsko navdušenje ga v njegovi ponižnosti ni čisto nič motilo; samo spodbadalo ga je k novi gorečnosti v službi Gospodovi, da bi se vrednišega skazal časti, ki se mu je zdela nezaslužena.

Da so bili s to novo častjo tudi novi prihodki zdru-ženi, ga je le zato veselilo, ker je zdaj svojim ubožcem lože in obilniše pomagal in pa ker mu je bilo zdaj mo-goče vresničiti neko željo, ki jo je že dolgo imel v sercu in vse svoje misli na njo obračal. Večkrat nam-reč je že mislil in vroče želel napraviti vstav, ki bi imel biti krona vsemu njegovemu delu v Imoli: pribe-žališče in varstvo za skesane grešnice. To misel mu je gotovo dala gola sv. ljubezen do bližnjega in ljubeznjivi zgled Jezusa, dobrega Pastirja. Kajti, če le kdo pomoči in usmiljene roke potrebuje, potrebujejo je gotovo te ne-srečnice, „zagrešene hčere,“ ki se zopet želijo vrniti h Kristusu. Da bi se tedaj te revice rešile dušne in telesne nesreče, časne in večne pogube, je daroval vse svoje pre-moženje. Za svoj lastni denar je kupil hišo v ta namen ter poklical več redovnic ali nun usmiljenih sestrá iz reda „dobrega Pastirja,“ da bi preskerbovale to hišo. — Zares zlato serce!

Veliko lepega in ginljivega se tudi iz te dobe pri-poveduje o njegovi gorečnosti, blaženosti. Sv. Oče so se še v sivih letih nedavno (1866) v slovesnem govoru živo spominjali nekega mladenča, keremu so bili v Imoli ravno tako ljubeznjivi dušni prijatelj, kakor nekdanj sv. Janez, kateri je pa ravno tako žalostno končal, kakor uni. Žalovali so v tem govoru, da jih je toliko, ki do-

bro začnejo, od začetka radi molijo, se vdeležujejo ss. zakramentov, ali ko pridejo v leta, dajo se zapeljati slabi družini in dajo za vselej slovo evangelijskemu nauku. Zgledov se ne manjka. „Nekaj enacega, pravijo, sem sam doživel, ko sem bil še v Imoli za škofa. Neki dan pride pobožen, komaj dvajsetletin mladenec plemenitega rodú k meni in mi razodene svoj namen in sklep, da se hoče po evangelijskem svetu ločiti od sveta in v klo-šterski samoti za večjo popolnost skrbeti. O, kako sem bil vesel, viditi, da je tako mlad človek tako dobrega duha! Se vé, da sem storil, kar se je dalo, da bi ga vterdil v tem bogoljubnem sklepu. Pa prišli so prijatelji; udje skrivne družbe; kmali, kmali je zapustil mlade-neč, zapeljan in ves spriden, pota Gospodove; njegov konec je bil na morišči pod sekiro in njegovo ime je preklinjala Evropa.“ — Ta mladenič je bil Feliks Or-sini, iz one blagorodne hiše, kateri je bil Mastaj še kot dijak tolik prijatelj; tisti Orsini, ki si je bil v glavo vtepel, da hoče spraviti Napoleona iz sveta, in je z dru-gimi vred v veliko nesrečo spravljal vse Laško.

(Dalje nasl.)

Kaj je to: svobodni zidar (frajmav-rar), in svobodno zidarstvo (fraj-mavrarstvo)?

(Dalje.)

X.

Viša versta: Juge-Philosophe Grand-Commandeur Inconnu. — Kedar sprejmejo koga v leto versto povejo mu kar naravnost, da tisti Adoniram jim je J. Molay, in da to je pravo svobodno zidarstvo, da se ma-šujejo nad onimi, ki so bili pogubili J. Molay-a in tem-plarje odpravili (Orthod. maçonnique). — Izdajavci, ki pravi brat Ragon, da se jim je nad njimi maševati, so jim: 1. papež in cerkev, kristjanstvo; 2. kralj in der-žavljanstvo, to je vse vlade; 3. orožena moč, t. j. vo-jajstvo, ki je stopilo na mesto nekdanj za brambo sv. vere vstanovljenih verskih vojnih redov.*)

Svobodno zidarski čudoznalec sedaj že lahko pre-vidi, da je bogotajstvo temeljni nauk svobodnim zidar-jem. „Pojdite in bodite med takimi možmi“, veli se mu, „kteri so odvažni ali serčni, pa lepa nrvnost njim ves potrebni nauk. Nauk nam je pravilo, ki nam ga vstava predpisuje.“ Odvažnost ali serčnost je divja in slepa volja storiti vse, kar je, če tudi hudodelstva, — lepa nrava pa je življenje po natornem nagibu.

Naj ta nauk razložim prav po domače.

Kaj te uči svobodno-zidarski nauk? Svobodnozi-darski nauk te uči tole: Veruj in za resnico imej vse, kar te uče in ti predpisujejo svobodno-zidarska pravila, če jih umeš ali ne umeš, če so še neumniše, hudobniše in krivičniše; slepo stori vse, kar se ti zapové, če tudi te groza obhaja, če ne — pa sam pogineš.

Stolni mojster na vse zadnje zidarju pové še to-le:

*) Eden prvih templarskih velikih mojstrov se je bil dal turkom zapeljati in je v red zasejal spačeno življenje in bogokletne vaje, kar se je le predolgo vedilo prikrivati. Filip lepi je zasledil ostudne misterije in je tišal v papeža Klemena V, da naj tem-plarje kaznuje in red odpravi. Namen Filipov je bil menda tudi ta, da bi njih posestva pod pečat djal; namen papežev pa je bil braniti vero, pravico in nrvnost (lepo življenje). Veliko tem-plarjev je bilo nekrivih spoznanjih, drugi ostro kaznovani, ne-keri (naj hujši zadeti) pa svetni oblasti izročeni, zopet drugi so utekli. Ta reč je bila dolgo temna, dandanašnji pa je do-bro znana. Ko je bil red po pravici odpravljen v 14. stoletji, je več brezbožnikov uteklo v Škocijo in napravili so skrivno družbo, ki je papeštvu in kraljestvu neukrotljivo jezo, večno maševanje zaklelo. Da bi svojo zakletvo ložej skrivali, so se pobratili iz zidarskimi zvezami ali cehi in sprejeli njih znamenja in pregovore. Protestanstvo jim je pozneje šlo na roko in raz-širili so se po vsi Evropi.

„Sedaj ste sprejeti med one iskrene zidarje, ki z nami vred hrepené po skupni osveti (maščevanju). Derhali prikrivajte to, prikrivajte jako skerbno. Moj brat! sedaj ste „izvoljenec“ zidarski, in zato nam morate pomagati, da izvršimo veliko delo... Amen.“

Po tem nagovoru dá mojster novemu bratu zname-nje leté verste, in mu tudi razloži, kaj naj počne ž njim. Kaj pa mu dá? Dá mu bodalo. Čemu? Zato, da naj se maščuje. — Razlage ni potreba.

Sv. Očetu Papežu Piju IX za obletnico Njih izvolitve in kronanja. *)

1.
Molitve in hvaležnosti darovi
Se dvigajo današnji dan v nebó,
Na Jutru, na Večeru vsi svetovi
Očeta svet'ga se spominjajo.
2.
O dan za nas presrečni, preveseli,
Ko Pija smo dobili Papeža!
Vsi pravi verniki na zemlji celi
Preserčno slavijo zató Bogá.
3.
Ozirajo na Rim se milijoni,
Zaúpno gledajo na Vatikan,
Na Starčka, ki v tisóč britkostih tóni,
V terpljenju je tak velik, tak močán!
4.
Prijazno svetijo se sivi lasi,
Pohlevno-milo se žari okó;
Zastónj pa krésejo ga hudi časi,
Zastónj valóvi v Njega butajo!
5.
Minúlo že je petdeseto leto,
Kar stopil je ko mašnik pred oltar;
Preteklo že je tri in dvajsto leto,
Ko je postal vse cerkve poglavár.
6.
Al starala se Njega ni zvestoba,
Ki ga je st'čila Cerktvi ženina, —
On brani jo, jo branil bo do groba:
Izdajstva — Pij deveti ne pozná!
7.
Pové naj kdo le eno laž, zvijačo,
Da sénči srebro-čisti mu značaj?
Potúbe in sladú je zmagal kačo,
V sramoti vije se rovarski zmaj!
8.
Al ni življenje vse nad solnce jasno?
Al ni ko jagnjič v tugi ves volján?
Al ni vse djanje kakor biser krasno?
Al ni nov vir dobrote vsaki dan?
9.
Čuvaj siónski — Pij stoji na straži,
Pravice, vere varuje zaklad;
Zastónj se vanj potuha, zloba draži,
Zastónj reži nanj skrivnih društev gad!
10.
On stal je, on stoji na močni Skali,
Ko svetilnják razsija gosto noč;
Ne gane se, ko stresa grom obáli, *)
Ne straši ga viharja, strele moč!
11.
Med pišem on stoji na kermi čolna,
Je v roki véslo, v sercu sladki mir,
Ne zbega nikdar ga povodenj kalna:
Ves up Njegov nevidni je Pastir.

12.
In spet bori preserčno se z duhovi,
Ki jezno vžiga pekla jih oblast,
Boj bije ljuti in boj vedno novi,
Ki préde v mraku temna ga oblast.
13.
Pastir je res on svoje čede pravi,
Pravice brán, resnice zvesti škit;
Ovčice zdrave pase, bolne zdravi
Begoče gleda najti, tolažit'.
14.
Vse z ukom, zgledom iše pridobiti,
On vé in kaže svetu pravo pót,
Ne sebe, — le Bogá želi častiti,
Zapreti vsako temno brezno zmót.
15.
Skažite čednost, ki ne zaljša Pija,
Kjer kolj priložnost k temu se odpre,
Al blagi čin, ki Njega ne obsija
Življenja dolzega dni britke vse?
16.
Tú rane ga skelijo še kervave,
Ki nehvaležnost séka jih otrók,
Tam mnoge ga bolé ovčic zmotnjave,
Terpinči zopet ga nesrečnih jók.
17.
Kako preserčno Pij k Očetu moli,
Kako želi zveličati ves svet!
Zročuje noč in dan vse Božji volji,
Za vsacega on sam bi hotel vmret'!
18.
Če Pija lastnih sinov žgè izdaja,
Če nehvaležnosti boli spomin:
Ga z žolcem pa naj hujšim še napaja
Otrók izdajskih strahovit' pogín!
19.
Življenje Pija vedna je ljubezen,
Za blagor naš ognjeno je goreč;
Al vernih bol tud' Njega je bolezen,
In greh ovčic mu naj britkejši meč!
20.
Preljubi! tac'ga imamo v Rimu Očeta;
Sedelo mnogo papežev je že
Na stolu Petrovem skoz toljke léta,
Al večega od Pija blezo ne!
21.
In tega Očeta bi ne spoštovali,
Ljubezni ne skazali mu nocoj?
Sramota jim, kateri bi molčali,
Ko vse nam kliče: „Slavo Piju poj!“
22.
In ko bi kdo na celem zemlje krogu
Nad Pija vzdignil gadovo peró,
Ga černiti, obrekovati mogel:
Grozíl nad njim veseljni svet se bo!
23.
Katoličani mi smo vsi počtèni,
Za vero, papeža je vsaki vnet;
Zató z menoj zdaj slehern klic zažèni:
„Bog živi Pija nam še mnogo lét! S—v.

Serce.

<p>Skrivnostno v persih bitje,
Serce prečudno, — kaj želí?
Kdo vsreči ga, ga vpokojí,
Mu umiri vihrovitje?</p> <p>Pač majhne je oblike,
Pa sveti mu ne zadosté;
In če ga prašaš, kaj ti je?
So želje mu velike.</p> <p>Mirú in sreče prave —
Si vedno iše mala stvar,
Al svet le želč mu daje v dar,
Nastavlja mu skušnjave.</p> | <p>Če ziblje se v ljubezni,
Vtopí čutilo ga slepó,
Zbudi se ti oskrunjeno,
Derží grebén železni.</p> <p>Zlató, srebró leskeče,
Al zvezd in solca sjajni svit
Mirú ne more pridobit',
Ne dati sercu sreče.</p> <p>In če mu misliš zadostiti,
Ko v vede se ti duh topí;
Odperl si bodeš le oči:
Tud' tam nemir je skriti.</p> |
|--|---|

*) Govoril pri vedrilnici katoliške družbe 20. rožnika zvečer g. Dragotin Bitenec, ud katoliške družbe in pasarski mojster v Ljubljani (stanujoč zraven nunske cerkve).

**) Obali ali bregovi.

Miri serce ne vživa
Na celem svetu prav nikjér,
Povsod je le britkosti vir,
Če v Bogu ne počiva.

Grča.

Spoštuj starost.

(Zložil Fr. Cimperman.)

Mladi! starosti ne užalujste,
Sivo glavo starčka spoštujte:
Doživeli boste poznih dni,
Ki le vrednim Bog jih podeli.

Živel svoj dan deček je hudoben,
Oj hudoben in do sile zloben,
Kedar vidil sivo je glavó,
Žalil jo je prav nevsmiljenó.

Oče, mati ga opominjali,
Al' sercé, podobno terdi skali,
Maralo za njih besede ni,
Uk naj lepši mem ušés leti.

Ble zastoj so vse besede mile,
Kazni, šibe niso omečile
Tega terdovratnega sinú,
Rastel je brez Božjega strahú.

Nekdaj skače prav vesel po travi,
Kar po stezi starček beloglavi
S palico počasi mimo gre,
Tresejo se šibke mu nogé.

Glavo k zemlji klaverno pobeša,
Moč njegova vsa že vidno peša,
Silno ga slabí že teža lét,
Vidi se, da kmal' bo pustil svét.

Onemogel se na zemljo zgrudi,
Dolgo, dolgo se na kviško trudi,
Oslabljen se komaj je pobral,
Da bi zopet se domú podal.

Mladi! starosti ne užalujte,
Sivo glavo starčka spoštujte:
Doživeli boste poznih dni,
Ki le vrednim Bog jih podeli.

Mladi zlobnež to z veseljem vidi,
Skaka k starčku in reče: „Idi,
Starče, poskakuj serčno,
Lej, sej delam tudi jaz takó!“

Starčku v očéh solzice zaigrajo,
Usta se mu nič več ne smehljajo,
Žalostno njegovo je sercé,
Ker besede slišal je grenké.

„Se bojím,“ zdaj starček dečku
reče,
„Da po sreči se ti ne izteče;
Ti ga psuješ, kdor in ker je star:
Dobro ti na svet' ne bo nikdar!“

„Kdor ne ceni sivega možaka,
Srečno starost malokdaj dočaka:
V letih boš naj lepših pustil svet,
Spomni se me, ko ti pride vmret!“

Starček zdajci drugam se oberne,
In počasi spet domú se verne;
Deček solzno briše si okó,
Greh pripéka v serce zdaj hudó.

Ali kazen moral je terpeti,
V letih je naj lepših blo mu vmreti,
Ni doživel lepe starosti,
Dobro se mu tud' godilo ni. —

Lej, kakó človeka Bog strahuje,
Kteri sive glave ne spoštuje,
Slabo čaka ga na zemlji vse,
Mirna starost njemu ne cvetě.

tudi mojstri in podmojstri iz rokodelske družbe, prav serčno hvalo izrečemo.

Na nektare želje, ki se slišijo od udov zastran srečkanja, se bode gotovo gledalo, da se bo udom po volji vravnalo. Družba se vedno množi, ima že čez 1100 udov, in zanašati se je, da bo kmali tako močna, da prične tudi v tesnejšem pomenu za občinstvo dobrotno delati.

Razgled po svetu.

Darovi sv. Očetu namenjeni za zlato mašo še zmiraj dohajajo v Rim. Ravno tako se tudi ljudje iz vsih strani še zgrinjajo v sveto mesto vošit k petdesetletnici, če tudi že po opravi. Marsikteri so mislili, da se bodo pozneje ložej nagledali sv. Očeta, toda nedavno jih je bilo toliko tujcev okoli Vatikana, da jih papež niso mogli vsih sprejeti. Naj stareji Rimljani ne pomnijo, da bi katoliški svet tako tišal v Rim kakor zdaj. Bo pa spet nevošljivost in božjast lomila gerde mavtarje in cerkvene sovražnike! —

V laški zbornici se godijo čudne pohujšanja. Poslanec Lobbja je očitno v zbornici naznanil, da pozná poslanca, ki je tat, in naj se odbor izvoli zoper njega. Naslednikov eden je bil, da je bil kmali potem Lobbja ponoči zunaj ranjen, in prištevava se potuhnjeni napad tatinski stranki. Ni čudo, če je kak poslanec tat, ko „liberalni“ Lah hočejo papežu tudi celo mesto in deželo pa tolovajsko ukrasti in upleniti! Imamo tudi „liberalnih“ časnikov, ki so takega „dimeštva“ veseli.

Irsko. Kardinal Kullen, dublinski nadškof, je o napovedanem velikem prostomavtarskem plesu (balu) dal pastirski list, s katerim na to zavrača, da so frajmavrarji od cerkve izobčeni (ekskomunicirani), in da vsak, kdor gre na ta ples, je izločen iz katoliške cerkve. Ples je bil namenjen v čast kraljeviču Arturu.

Bratislavski knez in škof so za 60.000 gld. kupili v mestu lepo hišo z vertom in odmenili, da bo to poslopje središna hiša katoliških družb, v kateri bo imela rokodelska družba svoje sprejmiše, tudi vincenške družbe, ljudska družba, in besednica.

V Baltimori je undan v katoliško cerkev bil sprejet metodist g. Wm. Šreiber, ki ima katoliško ženo in 13 otrok, ki so vsi katoliško odrejeni. Koliko veselje je bilo, ko je bila z očetom vred cela deržina skupaj pri Božji mizi!

V Eislebnu, Lutrovem rojstnem mestu, je bil v mescu sušcu prvi katoliški misijon. —

Politična štrana se čudno snuje. Napoleon in Viktor-Emanuel menda Macino-Garibaldovemu rogovilstvu zopet nekako bolj prijenjujeta. To neki iz strahú pred rogovileži. Toda kakošen bo pa potlej strah, ako imata vladarja katoliških ljudstev ves katoliški narod zoper sebe? „Neue Presse“ celo piše, da to pot rudečosrajčnikov ne bo vodil Garibaldi v Rim, ampak Viktor-Emanuel sam?! Zatelebanost! Kakor da bi se Viktor-Emanuelu ne znalo tako prigoditi, kakor se je velikemu rudečosrajčniku! Zraven tega pa tudi posestniki „liberaluhovske“ stranke in bogati judje ne pomislijo, da premaganje Rima je znamenje rogovilstva na dolgo in široko, ktero pa ni zbirceno, če je posestnik jud ali liberaluh, temuč séga tje, kjer kaj najde. Vsi laži-liberalci torej sami pod seboj pgenj pihajo, ko dražijo derhali zoper Rim, cerkev in duhovstvo, ki povsod skerbi le za mir in postavnost.

Razne novice. Iz Tirolskega naznanuje „Vatl.“, da šole pešajo, odkar so novi nadzorniki nastopili in že zdaj se prav slabo obiskujejo. — Pri zadnjih rogovilstvih v Parizu so menda 2000 ljudi zaperli in 46000 tujcev je šlo iz Pariza. — Tudi z briksenškim škofom si dajejo sodnije opraviti, ker tirjajo, da naj svetnim

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Katoliška družba je doživela prav posebno čast, ki je veliko navdušenost obudila v odboru, sklicanem 22. t. m. zvečer. Na vošilo, ki ga je bila naša družba poslala v Rim za zlato mašo Njih svetosti, so namreč sv. Oče odgovorili s prav priserčno zahvalo (gl. na prvi strani), ktera je čast in veselje za vse ude naše katoliške družbe. Prišlo je pisanje po premilostnem škofu p. n. gosp. Jerneju do družbinega predsednika gr. Vil. Wurmbanda. Znamenito je, da pismo ima lastno-ročni podpis sv. Očeta in podpisali so ga ravno na svoj rojstni dan (13. maja). Odgovor ni v navadnem zlogu, temuč razodeva se iz njega prav posebna priserčnost. To kaže, da je naša adressa v Rimu pozornost obudovala in se pazno prebirala. Ta odgovor sv. Očeta, kakor znamenje zgodovinske dogodbe za našo deželo, se bo na spodobnem kraju v družbinih sobah pod šipo in okvirom ohranil, za ude pa v treh jezicih natisnil. Lastno-ročni podpis Njih svetosti se bo lithografiral, da ga vsaki ravno tacega dobí, kakor je.

Veliko veselje je napravila veselica z govori, petjem in srečkanjem, ki jo je bila preteklo nedeljo katoliška družba vravnala svojim udom v obletni spomin izvoljenja in kronanja sv. Očeta Pija IX. Šaljivo osoljeni in podučljivi govori in prelepo petje — vse je bilo tako, da je veliko radost obudovalo v prav veliki množici pričujočih. Zanesljivo je po volji društva, ako vsim pripomočnikom k veselici, med kterimi so bili to pot

vradnijam izroči neke pisma zakonske sodnije. Škofu pa vest tega ne pripusti, ker to bi se reklo, da v zakonskih zadevah se zamore od duhovske sodnije na svetno apelirati, ali pa, da je posvetna sodnija dobila pravice duhovske sodnije. Odpirali so omare po škofovi pisarnici, da bi dobili zadevne pisma, ker jih pa ni bilo najti, je sodnija žugala z globo 1000 gl., ako škof pisem ne izroči. — Šest in petdeset Prusov, profesorjev, umetnikov, protestanških pastorjev, z ženami vred itd. je želelo o prihodu v Rim papeža viditi, in so ga vidili. Dasiravno jim ni nihče rekel, so poklekili pred sv. Očetom, in nektare so solze oblile, ko so vidili častitljivi obraz papežev. Učeni profesor izmed njih je rekel: „Razun papeža ni nobenega velikega moža naše dni, toda papež je več kot velik mož.“

Iz Ljubljane. Adresa ljublj. mestnega odbora do ministerstva je dobila dvojčico, ki ni manj kermežljava, kakor una. Imenuje se „Denkschrift des konstit. Vereins in Laibach an das hohe Ministerium des Innern.“ Njen pomen je blizo ta-le: 1. Vsi kranjski grehi so iztok narodnega in klerikalnega fanatizma; veliko duhovnov glavni namen je politiška agitacija. Tedaj: Policajev zoper nje! — 2. Kdor ne obrekuje duhovstva kakor „Tagbl.“ in „konstitutvereinlerstvo“, tisti je berlavec, ki vse le na dobro sodi (optimistisch gefärbt). — 3. Deželni zbor je naroden, slovenski časniki se močno beró v škodo „tagblattarstva“, „tagblattarsko-zopercerkvena“ kultura gre rakovo pot, kmetu se odteguje vživanje vstave, samo 19. § se čisto natanko zveršuje (???). Tedaj več ovaduhov, špiceljnov — na pomoč! — 4. „Tagbl.“ nič ne opravi zoper „zapeljivce ljudstva.“ Tedaj še več policajev, špiceljnov, žandarmov! Sklep: Hvala ljublj. „Tagblatta.“ Premila prošnja, naj bi vender že vlada ukazala duhovne

zapirati, ker vstavo rabijo. — Pristavek: Še nekaj špiceljnov več zoper duhovne. — Pristavek k pristavku: Vlada, ti ne skerbiš, da bi se duhovstvo na Kranjskem terlo! — Boš že vidila!! Policajev, beričev, ovaduhov, ječe — berž — berž! —

Po dunajskih listih sta za deželna nadzornika srednjih šol tudi na Kranjskem imenovana g. Holzinger, doslej gimn. ravnatelj v Gorici, in g. Vrečko, profesor na akadem. gimn. na Dunaju tako, da bode uni nadziral humanistične, ta pa realistične nauke; ljudske šole ostanejo pod nadzorništvom prečast. g. A. Jarca. „Tagblatt“ se zlasti unih dveh jako raduje, in kaj to pomeni, je znano.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Iz Senožč 4 gl. st. d. v dvajsetih. — Z Brezovice 1 terdnj. za 2 gl. st. den. — Neka duhovnija na Notranjskem: 4 gld. v pop., 2 terdnj. ali 4 gl. 12 kr. st. d. in 50 kr. nov. d. (med tem A. P. in M. K. vsaka 1 gl. in M. M. 50 kr.) Vsi prosijo za blagoslov na duši in na telesu in za srečno zadnjo uro. — Ana L. 17 gl. — Iz Besnice, 17 gld. nekaj v sr., nekaj v papir.

Za pogorelce v Gabrii v blagoviški fari. Gosp. fajm. Jan. Eder 7 gl. 60 kr. — G. L. K. 1 gld.

Za afrik. misijon. Iz Kranjske gore 6 gld. (Opomb. Denar je prišel s pristavkom: „Za Marijno družbo“; če je pa morebiti za kako drugo „Marijno družbo“, prosimo, naznanite. Vr.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. D. H.: Preserčna hvala! Za vpraš. reč odgovor po preskavi.

Vabilo k naročevanju

na

ZGODNJO DANICO

v drugi polovici leta 1869.

Brez branja cerkvenih časnikov človek, ki ima besedo v občinski družbi, v naj potrebnih rečeh lahko v nevednosti ostane. Pogosto se utegne toraj zgoditi, da ravno prav čisto nasprotno temu govori, uči in dela, kakor pa je njegova dolžnost, ter hudo greši zoper svoj stan, zoper Boga in cerkev. Časi so taki, da se je treba očitno in neprenehoma po časnikih in listih za vero, cerkev, pravico in sploh za čednost poganjati, in pa toliko bolj, kolikor hujše se na dolgo in široko vsemu temu nasproti piše, govori in poganja. Gotovo ima rezen pomen to, da namestnik Kristusov veliko deržé do gorečih katoliških časnikov in dotičnim delavcem pogosto za njih trud svoje priznanje razodevajo.

„Danica“ si prizadeva v ta namen, kolikor čas in zmožnosti dopustijo. To pa se doseže le, ker jo verli katoliški Slovenci zvesto podpirajo s pisanjem, naročevanjem in oserčevanjem; bodi torej vsem preserčna hvala in povračilo od Gospoda!

Pristavljamo tedaj na novo iskreno prošnjo do tistih, ki niso za celo leto naročeni, naj se neutegoma tudi za drugo polovico leta naročiti blagovolijo. Naj bi tudi dosti novih pristopilo. Kolikor bolj se list razširja, toliko večji je serčnost za nadaljno delo, ker se vidi, da trud ni brez teka in vspeha.

Zg. Danica velja

za pol leta po pošti . 2 gold. 20 kr., — za četert leta 1 gold. 15 kr.;

za pol leta v tiskarnici 1 „ 80 „ — za četert leta — „ 90 „

Za pošiljanje na dom v Ljubljani se plača 18 kr., za prenarejanje napisa med letom 10. kr.